

Betænkning

over

I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension.

(Ændringer vedrørende førtidig folkepension, rådighedsbeløbet, refusion m.v.),

II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension.

(Decentralisering m.v.) og

III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m.fl.

(Ændringer vedrørende dispensationsenkepension, ophævelse af bestemmelserne om hjælp til enker m.v.).

(Afgivet af socialudvalget den 6. juni 1975).

Udvalget har behandlet lovforslagene i en række møder og har herunder haft samråd med socialministeren, der tillige skriftligt har besvaret spørgsmål fra udvalget.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlig henvendelse fra Kommunernes Landsforening.

Ad I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændringer vedrørende førtidig folkepension, rådighedsbeløbet, refusion m. v.).

Udvalget har bl. a. drøftet den med baggrund i bistandslovens gennemførelse foreslåede ændring af bestemmelserne om rådighedsbeløbet, jfr. lovforslagets § 1, nr. 4, og det af socialministeren hertil nedenfor stillede ændringsforslag nr. 3, hvorom der henvises til de ledsagende bemærkninger. Med udgangspunkt heri har et *mindretal* (socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) stillet nedenstående ændringsforslag nr. 2, hvorom der ligeledes henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af

socialministeren stillede ændringsforslag, hvorom der i øvrigt henvises til de ledsagende bemærkninger.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af mindretallet stillede ændringsforslag og med de af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 1 og 4-5.

Et *andet mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget), der kan tiltræde de af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 1 og 4-5, kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Ad II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension. (Decentralisering m.v.).

Udvalget har navnlig drøftet spørgsmålet om, hvorvidt tilkendelse af invalidepension i højere grad end efter lovforslaget bør ske tidsbegrænset, hvorved bemærkes, at lovforslaget i sig selv indebærer en udvikling i denne retning. Man har endvidere drøftet nødvendigheden af i størst mulig udstrækning at forebygge behovet for invalidepension. Udvalget anser løsningen af dette spørgsmål for at være så påtrængende, at udvalget i begyndelsen af næste folketingsår vil behandle spørgsmålet indgående på

grundlag af de senest fremskaffede oplysninger.

Et *mindretal* (fremskridtspartiets og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) har stillet ændringsforslag om tidsbegrænset tilkendelse af invalidepension medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Udvalget har endvidere drøftet det forhold, at personer, hvis begæring om pension eller andre ydelser ikke imødekommes, selv skal betale honoraret for lægeerklæringer, hvilket efter omstændighederne kan virke meget tyngende. Lovforslaget fører på dette punkt de gældende bestemmelser uændret videre.

Udvalget har overvejet, om lovforslaget burde ændres, således at det sociale udvalg også i dette tilfælde blev pålagt at betale lægehonoraret, hvorved bemærkes, at merudgifterne herved ville være af størrelsesorden 1 mill. kr. for kommunerne.

Et *flertal* (socialdemokratiets, fremskridtspartiets, socialistisk folkepartis, kristeligt folkepartis og Danmarks kommunistiske partis medlemmer af udvalget) finder, at denne ændring bør gennemføres, og socialministeren har på denne baggrund stillet nedenstående ændringsforslag nr. 4.

Herefter indstiller et *mindretal* (socialdemokratiets, socialistisk folkepartis og kristeligt folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 1 og 2.

Et *tredje mindretal* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren og med det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* (det konservative folkepartis medlem af udvalget) indstiller lov-

forslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag nr. 1 og 2 samt med det af mindretallet stillede ændringsforslag.

Et *femte mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget), der kan tiltræde de af socialministeren stillede ændringsforslag, kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Ad III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Ændringer vedrørende dispensationsenkepension, ophævelse af bestemmelserne om hjælp til enker m. v.).

Et *flertal* (udvalget med undtagelse af Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af socialministeren stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* (Danmarks kommunistiske partis medlem af udvalget), der kan tiltræde de af socialministeren stillede ændringsforslag, kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Ændringsforslag.

I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Ændringer vedrørende førtidig folkepension, rådighedsbeløbet, refusion m.v.).

Til § 1.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

1) Indledningen affattes således:

„I lov om folkepension, jfr. lovbekendtgørelse nr. 370 af 8. juli 1974, som ændret ved § 2 i lov nr. 506 af 2. oktober 1974 og § 1 i lov nr. 93 af 19. marts 1975 og ved det af folketinget den 00. juni 1975 vedtagne lovforslag om ændring af lov om folkepension. (Overførsel af opgaver fra socialministeriet til sikringsstyrelsen, ventetillæg, fordobling af det fradragfri beløb for pensions-tillæg samt ændret klageadgang m. v.), foretages følgende ændringer:“.

Af et *mindretal* (Ebba Strange (SF) og Hanne Reintoft (DKP)):

2) I den under *nr. 4* foreslåede affattelse af lovens § 13, *stk. 1*, ændres „370 kr.“ og „300 kr.“ til: „445 kr.“ og „365 kr.“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Ebba Strange (SF) og Hanne Reintoft (DKP)):

3) I den under *nr. 4* foreslåede affattelse af lovens § 13, *stk. 1*, ændres „370 kr.“ og „300 kr.“ til: „387 kr.“ og „318 kr.“.

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

4) *Nr. 20* affattes således:
„20. I § 37, *stk. 1, 1. pkt.*, udgår „måneder“, og efter „11, *stk. 1 og 2,*“ indsættes: „de beløb, der er fastsat i § 13, *stk. 1,*“.

5) *Nr. 21* affattes således:
„21. § 37, *stk. 1, sidste pkt.*, affattes således:
„Beløbene efter § 5, *nr. 2, litra a, 2. pkt.*, og *litra b*, samt § 6 afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 10, beløbene efter § 13, *stk. 1*, afrundes til nærmeste hele kronebeløb og de øvrige beløb afrundes til nærmeste kronebeløb, der kan deles med 12.“

Bemærkninger.

Til *nr. 1, 4 og 5*.

Der foreslås en række redaktionelle ændringer bl. a. som følge af, at de for folketinget fremsatte forslag om pensionernes fritagelse for beskatning m. v. ikke som forudsat ved nærværende lovforslags fremsættelse kan forventes vedtaget inden nærværende lovforslag.

Samtidig med forhøjelsen af basisbeløbene, jfr. ændringsforslag *nr. 3*, foreslås den under *nr. 21* foreslåede afrundingsregel vedrørende basisbeløbene ændret således, at afrunding sker til nærmeste hele kronebeløb, idet den oprindeligt foreslåede afrunding til nærmeste med 10 delelige kronebeløb *kan* medføre, at det samlede rådighedsbeløb bliver op til 3,5 mill. kr. for stort eller for lille. Regeringen finder ikke dette hensigtsmæssigt, idet forholdet også for den enkelte kommune kan bevirke relativt store spring i rådigheds-

beløbet som følge af de halvårslige automatiske dyrtidsreguleringer.

Til *nr. 2*.

De beløb, der ifølge lovforslaget stilles til rådighed til kommunerne til særlige tillæg til pensionister, er udregnet på baggrund af en erfaring om, at kommunerne under den nuværende ordning gennemsnitlig anvender 87 pct. af rådighedsbeløbet. Imidlertid anvender visse kommuner over 100 pct. af rådighedsbeløbet. Disse kommuner vil blive overordentlig ringe stillet ved det her stillede forslag. Beløbene i ændringsforslaget er udregnet på baggrund af en anvendelse af 100 pct. af det nuværende rådighedsbeløb.

Til *nr. 3*.

Ved forslaget om ændring i sygesikringsloven (Ændret klageadgang m. v.) begrænses det offentliges tilskud til briller. I bemærkningerne til lovforslaget er det anført at nedsættelsen af tilskuddet vil medføre øgede udgifter for kommunerne til ydelse af personlige tillæg til briller til pensionister og til hjælp til særlig trængende efter forsorsloven.

Det er ikke muligt på grundlag af de foreliggende oplysninger med sikkerhed at skønne over, hvor stor denne udgift vil blive.

Socialministeriet har dog ved et forsigtigt skøn anslået, at såfremt der skal ydes pensionisterne kompensation for de merudgifter, der følger af nedsættelsen af tilskuddet, vil det være nødvendigt at forøge det samlede rådighedsbeløb med ca. 10 mill. kr. i april 1974-prisniveau.

På grundlag heraf skal de i lovforslagets § 1, *nr. 4*, nævnte basisbeløb pr. pensionist i vedkommende kommune forhøjes fra 370 kr. til 387 kr. i hovedstadsområdet og fra 300 kr. til 318 kr. i det øvrige land.

I denne forbindelse bemærkes, at de af rådighedsbeløbet faktisk afholdte udgifter refunderes kommunen af staten med 75 pct.

II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension. (Decentralisering m.v.).

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til lovforslagets titel.

1) I forslagens titel indsættes efter „invalidepension“: „m. v.“.

Til § 1.

2) Indledningen affattes således:

„I lov om invalidepension m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 371 af 8. juli 1974, som ændret ved § 2 i lov nr. 93 af 19. marts 1975 og ved det af folketinget den 00. juni 1975 vedtagne lovforslag om ændring af lov om invalidepension m. v. (Overførsel af opgaver fra socialministeriet til sikringsstyrelsen, fordobling af de fradragsfri beløb for pensions-tillæg, ændret klageadgang m.v.), foretages følgende ændringer:“.

Af et *mindretal* (Erlendsson (FP), Jørgen Junior (FP), Eva Rothenborg (FP) og Karen Thurøe Hansen (KF)):

3) Efter nr. 1 indsættes som nyt nummer: „**01.** Som ny bestemmelse indføjes som § 2 a:

„**§ 2 a.** Pension tilkendes for en tidsbegrænset periode, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.“

Af *socialministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Albertsen (S), Hjortnæs (S), Inge Fischer Møller (S), Winnie Russell (S), Tastesen (S), Erlendsson (FP), Jørgen Junior (FP), Eva Rothenborg (FP), Ebba Strange (SF), Inge Krogh (KrF) og Hanne Reintoft (DKP)):

4) I den under *nr. 9* foreslåede affattelse af lovens § 19 affattes *stk. 2* således:

„*Stk. 2.* Den, der søger om ydelser efter denne lov, skal på det sociale udvalgs foranledning skaffe en lægeerklæring, der betales af udvalget.“

Bemærkninger.

Til nr. 1 og 2.

Ændringsforslagene er redaktionelle.

Til nr. 3.

Mindretallet mener, at det af menneskelige grunde er væsentligt, at invalidepension tildeles for en tidsbegrænset periode.

Til nr. 4.

Efter invalidepensionslovforslagets nr. 9 (§ 19, stk. 1) skal en ansøger ikke som efter gældende lovs § 19, stk. 3, fremskaffe lægeerklæring samtidig med indgivelse af ansøgningen. Begrundelsen herfor er, at det sociale udvalg meget ofte i forvejen ligger inde med tilstrækkelige lægelige oplysninger om ansøgeren, f. eks. fra en tidligere eller løbende dagpengesag. Det er derfor efter lovforslagets nr. 9 (§ 19, stk. 2) overladt til det sociale udvalg at skønne over, om lægeerklæring skal indhentes eller ej. I henhold til lovforslaget videreføres den gældende ordning, at ansøgeren selv skal betale udgiften til den første lægeerklæring, såfremt ansøgningen ikke imødekommes.

Nærværende ændringsforslag medfører, at denne første lægeerklæring skal betales af det sociale udvalg, uanset om ansøgningen imødekommes eller ej. Dette findes rimeligt, idet det sociale udvalg efter nyordningen selv vil kunne afgøre, om en erklæring er nødvendig.

De samlede udgifter ved dette ændringsforslag kan anslås til omkring 1 mill. kr.

Socialministeriet vil i cirkulære efter § 19, stk. 5, tydeliggøre, at såfremt ansøgeren til brug for ansøgning om pension selv har indhentet en lægeattest, som socialforvaltningen ellers ville have pålagt den pågældende at indhente, betales også denne attest af forvaltningen.

III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m.fl. (Ændringer vedrørende dispensationsenképension, ophævelse af bestemmelserne om hjælp til enker m.v.).

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) Indledningen affattes således:

„I lov om pension og hjælp til enker m. fl., jfr. lovbekendtgørelse nr. 372 af 8. juli 1974, som ændret ved § 3 i lov nr. 93 af 19. marts 1975 og ved det af folketinget den 00. juni 1975 vedtagne lovforslag om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Overførsel af opgaver fra socialministeriet til sikringsstyrelsen, fordobling af det fradragsfri beløb

for pensionstillæg, ændret klageadgang m.v.), foretages følgende ændringer:“.

2) I *nr. 6* indsættes i stedet for „§ 4, stk. 4,“: „§ 4, stk. 5,“.

Bemærkninger.

Til nr. 1 og 2.

Ændringsforslagene er redaktionelle.

Jacob Sørensen (V).

Peter Holst (V).

Bertel Haarder (V).

Anna Dorith Skriver (V).

Erlendsson (FP),
næstformand.

Jørgen Junior (FP).

Eva Rothenborg (FP).

Inge Krogh (KrF).

Albertsen (S).

Hjortnæs (S).

Inge Fischer Møller (S).

Winnie Russell (S).

Tastesen (S),
formand.

Gunner Baunsgaard (RV).

Ebba Strange (SF).

Hanne Reintoft (DKP).

Karen Thurøe Hansen (KF).